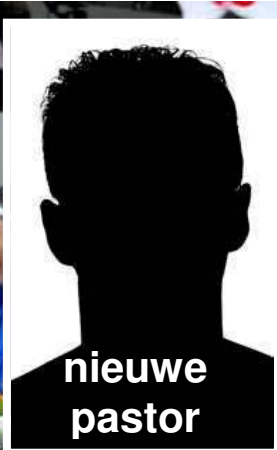

OP DE HOOGTE

Augustijns Centrum
de Boskapel
maart 2011

" ... bij tijd en wijle van mening verschillen zonder haat, alsof iemand het oneens was met zichzelf en juist door die schaars voorkomende onenigheid fleur geven aan de eensgezindheid van meestal"

(Augustinus, Belijdenissen, IV,8,13,p.113)

Colofon

'Op de Hoogte' is het bulletin van de Stichting Augustijns Centrum de Boskapel.

Het biedt ruimte voor Boskapellers en andere bezoekers van de kapel om te schrijven of te lezen over zaken die de gemeenschap van de Boskapel of de Kerk in het algemeen raken.

Ook geeft het informatie over vieringen in de kapel en activiteiten die vanuit de Boskapel worden ondernomen.

'Op de Hoogte' verschijnt 11 maal per jaar.

Redactie

Mechy Dolmans-van Oosterhout (*eindredactie*)

Frans van den Boogaard (*lay-out*)

Reinier Ligtenberg

Medewerker

Chris Dijkhuis

E-mailadres redactie: redactieodh@boskapel.nl

Druk

Helma Bertels

Adres Boskapel

Graafseweg 276

6532 ZV Nijmegen

tel/fax 024-3776968

b.g.g. 06-53362781 (past. Joost Koopmans)

homepage: www.boskapel.nl

e-mail: info@boskapel.nl

Postbank: 22 06 916, Rabobank: 15 78 32 856

t.n.v. Stichting Augustijns Centrum de Boskapel

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten te weigeren, in te korten, of anderszins redactioneel te bewerken.

Copyright berust bij de auteurs van de bijdragen.

6 maart 2011

Inhoud

pag. 3	inhoud
pag. 3	van de redactie
pag. 5	liturgie kalender
pag. 7	schilderij "Phoenix"
pag. 8	van de bestuurstafel
pag. 10	het interview
pag. 13	Augustinus en St. Bernardus
pag. 15	voor u gelezen: Augustinus' De stad van God, boek XXI (3)
pag. 17	Amnesty informatie
pag. 18	een boskapeller vraagt ???
pag. 19	om zout en licht te zijn
pag. 21	gezocht
pag. 22	in memoriam Johan van Bohemen
pag. 22	bezinning, ontmoeting en verdieping

Van de redactie

De eerste president van Tanzania, Julius Nyerere, trad in 1985 na 22 jaar af. Al die tijd had hij met groot idealisme, maar niet altijd met succes, geprobeerd zijn ideeën van een Afrikaans socialisme door te voeren. Onderwijs bijvoorbeeld, moest voor iedereen en in alle uithoeken van het land beschikbaar zijn. Op het verre platteland betekende dit echter nogal eens dat een veel te grote groep kinderen onder een boom verzameld werd en onderwijs kreeg van een onderwijzer, die behalve de schaduw van die boom misschien nog een soort schoolbord en paar schriftjes en potloden ter beschikking had. Degenen die op de voorgrond (letterlijk!) zaten en een schrift en potlood hadden bemachtigd, leerden misschien lezen en schrijven, de rest had gewoon pech. Als we dit horen denken we al gauw "ja, dit gebeurt in ontwikkelingslanden", maar we denken niet dat zoiets in Nederland mogelijk kan zijn. Toch hadden ook wij tijdens de 2de wereldoorlog hiermee te maken: kinderen die toen opgroeiden hadden óf helemaal geen les óf wat gebrekkig onderwijs in een noodschool. Lees hiervoor het interview van deze maand.

Als u dan verder in dit nummer aan de hand van Chris Dijkhuis, boek XXI van de Stad Gods inkijkt zou u met Augustinus kunnen concluderen: die kinderen hadden juist de hemel op aarde, ze hoefden lekker niet naar school! Want moeten leren beschouwde Augustinus als een van de helse straffen waarmee ieder al vroeg in het leven te maken krijgt!

Het interview betreft Ben Duin. Wij van de Boskapel herkennen hem wellicht aan zijn lange pas en als u zijn verhaal leest, wordt ook duidelijk waar die pas vandaan komt, want hij is een echte 'wandelman'! En terwijl hij zelf al lopend door heel Nederland trekt, blijkt hij van jongs af aan geïnspireerd te zijn door de 'Steenen Man' van Harlingen, die daar al eeuwen rotsvast en onverzettelijk op de dijk staat! Dit monument draagt een 'Januskop': een kop met 2 gezichten.

De maker van het beeld moet geïnspireerd zijn geweest door de Romeinse god Janus die vaak wordt afgebeeld met 2 gezichten. Er is een beeldspraak aan verbonden: iets kan diverse vaak tegengestelde eigenschappen of karakteristieken hebben. Het heeft tot in onze tijd vele kunstenaars geïnspireerd, zoals nevenstaande ets van een vriend, Wim Hendriks, laat zien.

Ben zegt: "zoals ik dingen zie, hoeft een ander het niet te zien en daar probeer ik altijd rekening mee te houden". Wij Boskapellers kunnen heel wat van Ben leren, allereerst: door stap voor stap en onverstoort door te gaan kun je het ver brengen en helemaal als je daarbij de ander zijn eigen gezichtspunt gunt!

Sommigen van u gaan een dezer dagen op wintersport of zijn al geweest. Hopelijk hoeft u niet door een sint-bernardshond onder de sneeuw vandaan gehaald te worden. Het is wel interessant de geschiedenis van deze honden te leren kennen. Koen van Rossum heeft het allemaal voor u opgeschreven.

Wie niet op wintersport gaat, viert hier wellicht carnaval of kan in de prille zon genieten van de krokussen!

Mechy Dolmans-van Oosterhout

Het volgende nummer verschijnt op 3 april, kopij inleveren uiterlijk op 24 maart bij redactie redactieodh@boskapel.nl

Liturgie kalender

MAART / APRIL 2011 - VEERTIGDAGENTIJD

tijd van de zondagsviering: 11.15 uur

liturgische kleur: paars, de versiering sober.

Veertig dagen op weg naar Pasen: **'kiezen voor het leven'**

Het is opvallend dat de evangelieverhalen op de zondagen van de veertigdagentijd telkens een onverwachte wending krijgen. De mensen die er in voorkomen bevinden zich in een situatie die op den duur niet levensvatbaar is. Ze krijgen een nieuwe kans. Grijpen ze die kans?

zondag 13 maart	Matteüs 4,1-11	Joost Koopmans Eucharistieviering
	Jezus staat bloot aan verleidingen. Hij laat ze tot zich toe, ziet ze onder ogen en biedt weerstand. 'Nee' tegen het hebben en het almaar naar je toehalen, 'ja' tegen de ziel en het zijn.	
zondag 20 maart	Matteüs 17,1-9	Bert van Balkom Eucharistieviering
	De leerlingen beleven op de berg een topervaring en zien Jezus al even in het Paaslicht. Maar je kunt zo'n ervaring niet lang vasthouden. Je moet weer naar beneden het gewone leven in. Geen Pasen zonder doortocht.	
zondag 27 maart	Johannes 4, 5-42	voorganger ???? Eucharistieviering
	Een vrouw met onvervulde verlangens komt water putten uit de bron van Jacob. Maar in gesprek met Jezus leert ze haar innerlijke dorst lessen. Overigens begint op deze zondag de zomertijd, dus klok één uur vooruit!	
zondag 3 april	Johannes 9, 1-41	Jan Broeders & Paul Oosterhoff Agapèviering
	In contact met Jezus, die het licht der wereld is, gaan de blindgeborene de ogen open, maar de zienden blijken blind te zijn. Paul Oosterhoff is diaconaal predikant in Nijmegen. Wij gaan in de vastenactie uitgeprocedeerde asielzoekers ondersteunen en Paul Oosterhoff zal daar in zijn overweging aandacht aan schenken. Volgende keer leest u er meer over.	

zondag 10 april

Johannes 11, 1-45

Joost Koopmans

Eucharistieviering

Lazarus is diep weggezakt in de dood. Maar elk mens heeft iets eigens dat onsterfelijk is, een ziel, een vonk. Dat roept Jezus, door de grafsteen heen, ten leven.

Kiezen om er te zijn, kiezen voor doortocht, kiezen voor de bron, kiezen voor licht, kiezen voor wat niet sterven kan: dat is kiezen voor het leven!

- De **eerste lezingen** voor deze tijd uit het Oude Testament zijn een cyclus op zich; zij vertellen de grote verhalen van 'in den beginne' en sluiten niet direct aan op de evangelies. Daarom heeft de liturgiegroep naar alternatieven gezocht, meestal in dichtvorm.
- De **kinderen** zijn op deze zondagen actief, vooral de tien die zich voorbereiden op de eerste communie (8 mei)!
- **Wij openen de veertigdagentijd op woensdag 9 maart 19.30 uur met een meditatieve viering rond as, symbool van eindigheid en nieuw begin.**

Opsteker

Aan de veelgelezen theologe Karen Amstrong werd gevraagd of zij zich een roepende in de woestijn voelde, omdat zij zich nogal pessimistisch uitlaat over allerlei ontwikkelingen.

Haar antwoord: ik hoorde laatst een mooi verhaaltje. Op een dag breekt er brand uit in het bos. Terwijl alle dieren in paniek wegrennen, gaat de olifant naar de rivier en vult zijn slurf om de brand te blussen. "Waarom doe je dat?", vragen de dieren die hem tegen komen. "Het helpt toch niet." De olifant gromt en blijft stug heen en weer lopen van de rivier naar het bos. "Ik doe in ieder geval iets", zegt hij. Amstrong lacht, aarzelend. "Ik voel me soms net die olifant."

Joost Koopmans

Schilderij "Phoenix"

Marjolijn Esser

Het verhaal van de mythische vogel Phoenix of Feniks, zoals hij ook wel genoemd wordt, heeft me altijd al gefascineerd. Het komt in verschillende varianten voor vanuit de Egyptische, Griekse en Chinese cultuur. Ook in de bijbel wordt hij genoemd en staat daar als symbool voor verrijzenis.

De Phoenix is een fabelachtige vogel met schitterend gekleurde veren, die, na 500 jaar geleefd te hebben, zich laat verbranden op een, door de zon ontstoken, brandstapel van welriekend hout in de hoogste palm, maar uit de as verjongd herrijst; zinnebeeld van Christus.

Het verhaal spreekt tot de verbeelding van grote dichters zoals H. Marsman en Ida Gerhardt. Maar beter dan Maria Vasalis in haar gedicht *Phoenix* kan ik niet verwoorden hoe treffend en inspirerend dit beeld past in de veertigdagentijd. De tijd waarin we *kiezen voor het leven*, door ons al worstelend proberen te bevrijden door lijden en dood heen, om met Pasen opnieuw tot leven te komen!

Van de bestuurstafel

De eerste twee maanden van het nieuwe jaar liggen alweer achter ons. Er wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor de Veertigdagentijd en Pasen, we zoeken naar vervangende ruimte voor onze gemeenschap ten tijde van de verbouwing, we ronden de benoeming van een nieuwe pastor af.

Beweging genoeg dus in onze gemeenschap! We zetten er samen de schouders onder in vriendschap en vertrouwen!

Voortgang van de selectie van een pastoraal werker:

we hebben een pastor gevonden!!!

In de afgelopen maanden hebben wij als bestuur en selectiecommissies zorgvuldig gewerkt aan de werving en de selectie van een pastoraal werker voor onze gemeenschap. De selectie van de brieven is gedaan door het bestuur aangevuld met Joost Koopmans als pastor en Rinus Bal en Palmyre Oomen vanuit de participantenraad.

De gesprekken zijn gevoerd door 2 commissies bestaande uit respectievelijk: Rinus Bal, Joost Koopmans, Antoinette Meys en Karel Peijnenborg over met name de liturgische aspecten en de ontwikkelingen in kerk en samenleving; Marijcke Daalderop, Birgitte Ligtenberg, Netty Kamerbeek, Annemieke Pacilly en Annemarie Revenberg over de aspecten vorming, diaconie, pastoraat en gemeenschapsopbouw.

We hebben advertenties geplaatst (onder andere in Trouw) en hebben uit de 14 brieven die wij mochten ontvangen 7 mensen geselecteerd die naar ons idee aan de eisen voldeden. Met 6 mensen hebben wij persoonlijke gesprekken gevoerd. Eén geselecteerde kandidaat trok zich vóór het gesprek terug, een andere kandidaat, waarover wij enthousiast waren, trok zich na het gesprek terug; beiden om persoonlijke redenen.

De selectiecommissies zijn tot een eenduidig advies aan het bestuur gekomen om een van de kandidaten aan te stellen. Het bestuur heeft het advies overgenomen en besloten tot aanstelling. Er zijn gesprekken gehouden over de arbeidsvoorwaarden en termijn van in dienst treden.

Op 10 maart a.s. besluit de participantenraad of zij goedkeuring kan geven aan de contractering. Als deze volgende stappen goed verlopen, zal de kandidaat per 1 mei a.s. officieel in functie komen.

Vóór 1 mei zal hij alvast kennis maken met verschillende groepen en activiteiten in de Boskapel. Hiervoor wordt een inwerkplan opgesteld. We kunnen nog geen naam noemen maar wel een beknopte beschrijving geven.

Hij is 50 jaar, een vriendelijke en toegankelijke man die zeer gemotiveerd is om zich met de Boskapelgemeenschap te verbinden.

Hij is een ervaren pastor met gevoel voor en verstand van rituelen. Hij is muzikaal goed onderlegd en werkt o.a. mee aan een tijdschrift voor liturgie en kerkmuziek. Hij kan heldere en compacte overwegingen houden die je raken en tot nadenken stemmen. Hij gaat met respect voor de traditie op zoek naar vormen die zeggingskracht hebben in deze tijd. Hij gedijt in gemeenschap en wil graag samen iets moois opbouwen. We hebben veel vertrouwen in de bijdrage die hij als pastor in goede samenwerking met Joost aan onze gemeenschap kan leveren.

In het aprilnummer van 'Op de Hoogte' zullen we hem voluit bij u introduceren.

Verbouwingsplannen

Zoals bekend staat de verbouwing van de kapel en de nevenruimten gepland in het voorjaar van 2011. De bouwaanvraag is ingediend, de plannen worden intussen verder uitgewerkt.

Binnenkort kunt u zich op de hoogte houden van de verbouwingsplannen en de voortgang via <http://www.cgkv-nijmegen.nl/verbouwing/>.

Ruimte om te vieren

In de Roerom van januari 2011 stond een artikel van Franck Ploum met deze titel: "Ruimte om te vieren". Het artikel beschrijft hoe op veel plaatsen in het land vrije-opstelling kerken ontstaan en groeien, ook wel Ecclesia's genoemd. 'Mensen die kiezen voor een Ecclesia of een andersoortige zelfstandige groep maken een bewuste keuze. Daar horen consequenties bij, vaak ook op financieel vlak. De Ecclesia's kunnen alleen voortbestaan als er voldoende wordt bijgedragen door de mensen die er komen.'

'Op dit moment is er weinig uitwisseling tussen de verschillende Ecclesiagroepen in Nederland en Vlaanderen. Natuurlijk hebben ze verwantschap en die voelen ze ook, maar iedereen is toch erg zelfstandig bezig. Daar schuilt een gevaar in, want hoe zit het met de continuïteit? Kan elke plek de kwaliteit houden of

ontwikkelen waardoor ze over jaren nog steeds mensen weet te boeien en te sterken in hun geloof?'

Deze vragen houden ons als Boskapelgemeenschap ook bezig. In de afgelopen periode zijn wij benaderd door twee gemeenschappen die van onze ervaring willen leren: de San Salvator in Den Bosch en de Boskant in Den Haag. Wij staan open voor deze uitwisseling, die ons ook voorbeelden biedt van hoe andere zelfstandige gemeenschappen vormgeven aan vieren, leren en dienen en hoe zij hun organisatie inrichten en de gemeenschap levend houden. Dit past ook bij het voornemen uit ons beleidsplan "Trek steeds verder" en ons jaarplan voor 2011 om niet los te staan van een groter verband nu wij een zelfstandige stichting zijn.

Op initiatief van Huub Oosterhuis vindt er op 26 maart a.s. een ontmoeting

plaats in Amsterdam tussen alle Ecclesia's in Nederland en Vlaanderen om elkaar te versterken en ervaringen uit te wisselen. Wij willen daar als Boskapel natuurlijk ook bij zijn; in elk geval gaan enkele bestuursleden, onze

pastor, onze voorzitter van de participantenraad erheen. Mocht u interesse hebben om mee te gaan, meld u dan bij een van ons.

Vriendelijke groet namens het bestuur,

Antoinette Meys, voorzitter

(voor vragen of suggesties te bereiken via e-mail: info@meys.net of § 06 53949471)

Het interview

Interview met Ben Duin

Ben is geboren in Bodegraven op 25 juli 1938. Hij is de 5de in een gezin van 8 kinderen. Zijn vader werkte in de wegen- en bruggenbouw en daarom verhuisde het gezin de nodige keren. Vanaf zijn kleutertijd woonde hij in Rijswijk en ging daar voor het eerst naar school. In verband met de oorlog was dat een slechte start: de eigenlijke school was door de Duitsers bezet. Onderwijs werd elders gegeven door maar één onderwijzer, die 2 klassen van elk zo'n 40 kinderen vanuit een tussendeur tegelijk moest begeleiden. "Ik ben nooit goed in talen geweest en wijt het aan dit moeilijke begin waarin ik Nederlands moest leren lezen en schrijven. Tot overmaat van ramp kwam er in 1949 ook nog een nieuwe spelling bij, waardoor ik al het geleerde weer moest afleren!" Voor het vervolgonderwijs ging hij naar het klein seminarie in Weert, bij de paters van de H. Geest. Hij struikelde echter over de

vele talen die hij daar te verwerken kreeg. Na 3 1/2 jaar kwam hij weer thuis. Hij ging werken in een winkel voor woninginrichting, maar realiseerde zich na een tijdje "dat hij eigenlijk geen enkele opleiding had". Hij besloot om vervroegd in militaire dienst te gaan om daarna weer naar school te gaan. Zo begon hij op 20-jarige leeftijd aan de avond-mulo. In talen bleef hij zwak, maar in wiskunde en boekhouden was hij zeer goed en hij kreeg voor laatstgenoemd vak een 10 op zijn eindexamen! Dus ging hij in die richting verder! Van toen af aan studeerde hij vele avonden en bracht het tot boekhouder en uiteindelijk tot accountant.

Inmiddels was hij getrouwd met Pam van den Beld uit Amsterdam; het jonge paar vestigde zich in Middelburg, waar Ben bij de gemeentelijke accountantsdienst werkte. Later werd hij Hoofd van de Administratie van het ziekenhuis in Bussum. Ben en Pam kregen 3 zonen. Na zo'n 9 jaar verhuisden ze naar Nijmegen, waar Ben Hoofd van de Administratie van de GGD werd. Na weer een tijd kreeg hij eenzelfde functie in het Psychiatrisch Ziekenhuis van Venray. Toen hij daar na reorganisatie zijn baan verloor, ging hij belastingrecht studeren en begon met zijn zoon een eigen administratiekantoor aan huis. Ben geniet nu van zijn pensioen en zijn zoon heeft het bedrijf overgenomen.

De kinderen zijn getrouwd, Ben en Pam hebben 9 kleinkinderen. Ze hebben ook nog een pleegzoon, destijds een klasgenootje van een van hun kinderen, die vanaf zijn 8ste jaar zo'n 10 jaar bij hen gewoond heeft en met wie zij ook nu nog goede contacten hebben.

Hoe ben je in de Boskapel terechtgekomen?

"Toen wij in Nijmegen kwamen wonen hoorden we bij de parochie van de Dennenstraat. Daar gingen we naar de kerk en ik ben daar een viertal jaren penningmeester geweest. Ik had destijds een zieke zus en zwager, die beiden in een verzorgingshuis in Zandvoort verpleegd werden. Toen mijn zus gestorven was zorgde ik er voor dat mijn zwager opgenomen werd in verpleeghuis Kalorama in Nijmegen. Tot ook hij stierf, ging ik met hem elke zondag in Kalorama naar de zondagsviering. Na zijn dood was ik even ontheemd wat het naar de kerk gaan betreft. In die tijd ging onze oudste zoon trouwen (1994) en hij gaf aan dit in de Boskapel te willen doen! Pam en ik hadden voordien amper van de Boskapel gehoord, we gingen een kijkje nemen. Mario van den Berg was toen de pastor, het beviel er ons en sindsdien zijn we blijven gaan. Zelf ga ik wel regelmatigiger dan mijn vrouw. De vieringen, spreken me aan en ik voel me in de gemeenschap thuis. Ik werd ook hier al gauw gevraagd om penningmeester te worden. Ik stel me meestal wat terughoudend op, want vanuit mijn beroep wil ik de hele financieel-economische situatie bekijken. Penningmeester wilde ik niet zijn maar ik heb me wel een tijd met de financiën bezig gehouden."

Gingen jullie als gezin naar de Boskapel?

"Onze andere kinderen gingen toen al niet meer mee, alleen onze oudste zoon is hier getrouwd en ik denk dat hun kinderen wel gedoopt zijn, hun jongste is in 2004

nog kindje Jezus geweest in een kinderkerstviering van de Boskapel. Maar ze gaan, voor zover ik weet, nu niet meer naar de kerk."

Wat zijn je hobby's?

"Wandelen! Sinds wij in Nijmegen wonen doe ik daaraan, vóór die tijd had ik daar geen gelegenheid voor. Deze komende 4-Daagse loop ik voor de 35ste keer mee. Ik ben lid van een wandelvereniging. Ik loop zodoende het hele jaar door en ben overal in Nederland geweest. Voor lange afstanden schrik ik niet terug: zo liep ik vanaf huis in 59 dagen via Assisi (2000 KM!) naar Rome. De Centurion, een afstand van 100 Engelse mijlen (ruim 161 KM) die je in 24 uur moet afleggen is voor wandelaars een echte topuitdaging: tweemaal heb ik aan deze tocht deelgenomen

en met succes!

Ik heb het altijd jammer gevonden dat onze kinderen mijn ouders niet gekend hebben. Wat waren dat voor mensen, hoe dachten zij? Voor mijzelf wilde ik dat voorkomen en daarom ben ik een portret van mijzelf gaan schrijven en heb daar in 2001 een boekje van laten maken, speciaal dus voor mijn kinderen en kleinkinderen. In dit boekje beschrijf ik mijn geschiedenis, wat mij drijft, wat ik belangrijk vind en hoe ik over de dingen denk. Heel in het begin vertel ik over een bezoek omstreeks 1947 aan Beppe, mijn oma in Harlingen. Tegenover haar huis op de dijk stond het 16de-eeuwse standbeeld van 'de Steenen Man', een zogenaamde Januskop, die toen met zijn 2 gezichten een onuitwisbare indruk op mij maakte. Ik denk dat de symbolische betekenis van dit beeld een rode draad in mijn leven is geworden: wat jij ziet en ervaart is uniek en voor jou waar, maar een ander kan het helemaal anders zien en daar moet je altijd rekening mee houden!"

'De Steenen Man' van Harlingen is een monument dat de toenmalige Spaanse stadhouder van Friesland, Caspar di Robles boven op de vernieuwde dijk heeft laten zetten na de 'Allerheiligenvloed' van 1570. 'De Steenen Man' kijkt met één gezicht naar het Noorden: de mensen die daar woonden moesten voor dat stuk dijk zorgen, zijn andere gezicht kijkt naar het Zuiden, voor dat stuk dijk waren de anderen verantwoordelijk.

"In die periode van vele avonden studeren was ik ook lid van een toneelclub. We speelden o.a. in bejaardencentra en ook in de gevangenis in Scheveningen! Daar ben ik een paar keer geweest! Ik regelde in de club de data van de spelavonden. Ik hoefde dus nooit hierdoor een les te missen! Ik heb er ook veel van geleerd. Indien nodig, sta

ik probleemloos voor een grote groep mensen wanneer ik iets moet zeggen en let op een goede articulatie. Dat laatste mis ik nog wel eens in de Boskapel. Daarom heb ik me opgegeven voor de liturgiegroep!"

Hoe denk je over de toekomst van de Boskapel?

"Ik ben niet echt optimistisch. Ik blijf het jammer vinden dat de augustijnen de Boskapel hebben verkocht, de Boskapelgemeenschap had langer de kans moeten krijgen een oplossing te zoeken voor het gebouw. Ik ben bang dat het na de verbouwing nog minder onze Boskapel zal zijn, maar misschien geeft het juist een opleving! Ik hoop in ieder geval dat onze gemeenschap zal blijven bestaan en dat er meer jonge mensen komen."

Mechy Dolmans-van Oosterhout

Augustinus en St. Bernardus

Koen van Rossum

Wie van Zwitserland uit naar Italië reist, kan de route nemen die via de grote of de kleine St. Bernardpas naar het Zuiden leidt. De grote St. Bernardpas, die meer dan 2400 meter hoog ligt, verbindt het Zwitserse Rhônedal met de Valle d'Aosta in Italië. De geschiedenis van deze bergpas is al bekend van 47 na Chr. af, toen de Romeinen daar een ezelspad hebben aangelegd. Later hebben ze er een tempel gebouwd, die ten tijde van keizer Constantijn door een kerk vervangen is. Moslims hebben deze kerk verwoest.

bronzen beeld Bernhard van Menthon

Op de ruïne daarvan heeft Bernhard van Menthon, een edelman uit Savoye, een klooster gesticht waar volgelingen van Augustinus, de Augustijner Koorheren, hun intrek namen. In de Lage Landen hebben zij vóór de Reformatie talrijke kloosters gehad, o.a. in Friesland. Het klooster lag op een onherbergzame plek: de gemiddelde temperatuur schommelt er rond plus 2 °C., van november tot juni ligt er veel sneeuw en er wil niets groeien. Eeuwen lang was het klooster het hoogstgelegen huis in de Alpen. Onder de bergpas loopt nu een toltunnel, die permanent verkeer tussen Zwitserland en Italië garandeert. De bergweg is in de winter gesloten.

Vanouds hadden de kloosterlingen de taak om reizigers onderdak te verlenen en hun te hulp te komen als zij in moeilijkheden waren geraakt. Sedert het midden van de 17^e eeuw werden bij dit menslievende werk honden ingezet, een ras van grote, zware doggen. Kynologen

vermoeden dat deze dieren afstammen van Romeinse waak- en vechthonden. Aanvankelijk waren de honden bedoeld om de veiligheid van de paters en de passerende reizigers te waarborgen, want de pas was ook gevaarlijk vanwege overvallen.

Gaandeweg ontdekten de paters dat de honden niet alleen waakzaam waren, maar ook een goede neus hadden. De dieren konden mensen bij windstilte tot op 300 meter ruiken en tegen de wind in op zelfs kilometers afstand. Bovendien vonden ze in een sneeuwstorm moeiteloos de weg en voelden zo'n storm een half uur van tevoren al aankomen. Ze wilden dan opeens dringend uitgelaten worden om wie dan ook te hulp te komen.

Van nature hadden deze sterke en schrandere honden weinig training nodig om mensen te redden. Ze gingen daarbij te werk in teamverband. Als er een reiziger onder de sneeuw lag, krabden ze eerst de sneeuw weg, en trachtten door luid te blaffen de aandacht van de paters te trekken. Als die niet snel kwamen, renden er een paar honden naar het klooster om hulp te halen.

Vanzelfsprekend kwam de hulp soms te laat; in dat geval werden de lijken naar het klooster gebracht en in een soort mortuarium gelegd, want grond om de slachtoffers te begraven was er niet. Daar verdroogden de lichamen, want door de kou gingen ze niet tot ontbinding over. Pas als het stoffelijk overschot ineengeschrompeld was en de kleren helemaal vergaan waren, werden de mummies naar een knekelhuis gebracht, na een proces van vergaan dat tientallen jaren kon duren.

Maar dankzij de honden zijn er talloze verdwaalde en vastgelopen reizigers gered. Aanvankelijk stonden ze bekend als Berghunde, ook werden ze Kloosterhunde, Hospizhunde en Alpenhunde genoemd. Sinds 1865 luidt hun officiële naam St. Bernardhond, naar de stichter van het klooster dat in dat jaar 1000 jaar bestond.

De huidige bewoners behoren tot de Congrégation du Grand-Saint-Bernard, die de kloosterregel van Augustinus volgt. Het klooster heeft een gastenverblijf en wordt door zijn ligging in het toeristische centrum van de St. Bernardpas veel bezocht.

Dat de honden hun reddingswerk verrichtten met een vaatje cognac om hun nek, hun door de paters omgehangen, is een misverstand. Een Engelse dierenschilder, Sir Edwin Landseer, verzoon dit detail voor zijn schilderij *Alpine Mastiffs reanimating a traveller*, dat hij in 1820 schilderde. Had dit schilderij wel aan de realiteit beantwoord en hadden de paters de honden stelselmatig met een vaatje cognac uitgerust, dan hadden in de titel van dit artikel nog twee heiligen vermeld moeten worden: Remigius en Martinus. (Remigius en Martinus verwijzen naar de beroemdste Franse cognac die onder de naam Rémy Martin bij de slijter verkocht wordt!)

(Het artikel *'Augustinus en Bernardus'* is oorspronkelijk verschenen in *'Augustijns Forum'*, jrg. 9 nr. 3, september 2010. Een aantal gegevens in dit artikel is ontleend aan de bundel *'Allemaal woorden'*, samengesteld door Ewoud Sanders, Amsterdam-Rotterdam 2005).

Voor u gelezen:

Augustinus' De stad van God, boek XXI (3)

Chris Dijkhuis

Vanaf hoofdstuk 9 gaat het in boek XXI heel concreet over de straffen in het Gehenna. Dat was het Ben-Hinnomsdal bij Jeruzalem, waar de Israëlieten hun kinderen aan de Moloch offerden (Jer. 7,31). Latere Griekse en Latijnse teksten hebben Gehenna als naam voor de hel gebruikt. Uitgaande van Jesaja 66,25 spreekt Augustinus over de worm en het vuur waarmee de verdoemden zullen worden bestraft. Er zijn mensen, zo zegt hij, die zowel de worm als het vuur op de pijnen van de geest willen laten slaan, dus overdrachtelijk willen zien voor de geestelijke pijn uit Gods rijk uitgesloten te zijn. Er zijn er ook die denken dat de bestraffing zowel geestelijk als lichamenlijk zal zijn: het lichaam wordt door het vuur verteerd, de ziel aangetast door de worm van de droefheid (verme maeroris). Augustinus vindt dat laatste aannemelijker omdat het volgens hem onzin is dat in de hel hetzij de lichamenlijke, hetzij de geestelijke pijn zou ontbreken. Augustinus doet hier geen eenduidige uitspraak over, maar zegt:

"Ieder moet maar kiezen wat hem goeddunkt en ofwel het vuur op het lichaam betrekken en de worm op de geest, respectievelijk in letterlijke en in overdrachtelijke zin, ofwel in letterlijke zin op het lichaam."

Als hij dan nog eens heeft gewezen op dieren die ook in vuur kunnen leven, eindigt hij het hoofdstuk met een uitspraak die wel stellig is te noemen:

"Wij mogen echter onder geen beding geloven dat die lichamen zó zullen zijn dat ze door het vuur niet gepijnigd zullen worden."

Als het vuur in de hel lichamenlijk zal zijn, zo begint hoofdstuk 10, hoe zal in dat vuur dan ook de bestraffing van boze geesten plaats kunnen vinden? Matheus 25,41 zegt: "Jullie zijn vervloekt, verdwijn uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen." Dus, concludeert Augustinus, is er maar één vuur waarmee zowel mensen als demonen worden bestraft.

Is het, hoofdstuk 11 opent er mee, rechtvaardig dat er een eeuwige straf staat op zonden die, al zijn ze nog zo zwaar, in een kort tijdsbestek zijn begaan? Bij Lucas 6,38 staat immers "De maat die je voor anderen gebruikt, zal ook voor jullie worden gebruikt." Wie dat zeggen, zien over het hoofd dat er niet vanwege een gelijke tijdsduur over dezelfde maat is gesproken, maar vanwege een wederkerigheid in het kwaad. Wie kwaad heeft gedaan, moet ook kwaad lijden.

Hoofdstuk 12 snijdt een volgende heikele kwestie aan: de zwaarte van de eerste zondeval waarvoor allen die uitgesloten zijn van Gods genade voor eeuwig worden gestraft: de erfzonde. Niemand wordt van die straf bevrijd, aldus Augustinus, tenzij door een barmhartige en onverdiende genade. De mensheid valt in twee groepen uiteen: in sommigen wordt het vermogen van de barmhartige genade getoond, in anderen dat van de rechtvaardige vergelding. Genade en vergelding in alle tonen waren niet mogelijk: allen onder de vergelding laten vallen

zou betekenen dat in niemand de genade zichtbaar was geworden; omgekeerd als allen de genade zouden krijgen, dan zou de vergelding niet zichtbaar zijn geworden. Veel meer mensen vallen onder de groep die genade krijgt. Met de andere groep wordt zichtbaar gemaakt wat door allen verdiend is.

De Platonici, zo zegt Augustinus onmiddellijk daarna in hoofdstuk 13, leren wel dat geen zonden ongestraft blijven, maar menen ook dat alle straffen worden gegeven om verbetering te bewerken, zowel in dit leven als na de dood. Zij nemen aan dat er na de dood alleen maar reinigende straffen zijn: water, lucht en vuur zijn hogere elementen dan aarde en met behulp van een van deze drie elementen wordt door uitboetende straffen datgene weggenomen wat men door bezoedeling met de aarde heeft opgelopen. Augustinus erkent dat er in dit sterfelijk leven bepaalde reinigende straffen voorkomen en dat zijn de straffen die de mens tot inkeer brengen zodat hij zich gaat beteren. Wat de tijdelijke straffen betreft: sommigen ondergaan ze alleen in dit leven, anderen na hun dood, weer anderen zowel voor als na hun dood, maar vóór het laatste oordeel. Augustinus, zielzorger, voegt er aan toe:

"Niet allen echter die na hun dood tijdelijke straffen te dragen krijgen, komen na dat laatste oordeel in de eeuwige straffen."

Hoofdstuk 14 gaat over de tijdelijke straffen in dit leven. Het komt volgens Augustinus maar uiterst zelden voor dat iemand op aarde ongestraft blijft tot aan de afgeleefde ouderdom en nooit zelfs van de lichtste koortsaanval geweten heeft en altijd een ongestoord leven heeft geleid. Men kan zich overigens de vraag stellen of 38,1°C als straf beschouwd moet worden. In dit hoofdstuk spreekt Augustinus niet over straffen die op aarde gegeven worden voor diefstal of mishandeling bij voorbeeld. Een curieuze passage volgt hier onverkort:

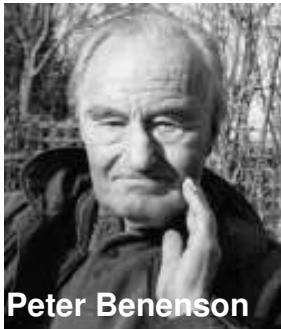
"Overigens is het leven van de stervelingen op zichzelf al een-en-al straf, omdat het een-en-al beproeving is: de Heilige Schrift laat dat ook heel duidelijk horen op die plaats waar geschreven staat (Job 7,1, Ch.D.) 'Is het leven van de mens op aarde geen beproeving?' Een niet geringe straf is het alleen al het onverstand en de onwetendheid die terecht als zo afschrikwekkend beschouwd wordt dat men de kinderen door uiterst pijnlijke straffen dwingt allerlei kunstvaardigheden of wetenschappen aan te leren. En is dat door straffen afgedwongen leren voor hen niet zó pijnlijk dat ze vaak die straffen waarmee ze tot leren geprest worden nog liever ondergaan dan te leren? Wie zou niet huiveren en de dood prefereren, als hij eens voor de keus werd gesteld de dood of nog eens zijn kinderjaren te ondergaan? Het kind begint zijn verblijf in dit licht niet met lachen, maar met schreien en profeteert daarmee in zekere zin, zonder het te weten, in welke ellende het zijn intrede heeft gedaan."

Voor pedagogen stof tot reflectie? Hoofdstuk 15 en 16 gaan midden in boek XXI als een soort adempauze over Gods genade.

(wordt vervolgd)

In mei 2011 bestaat Amnesty International 50 jaar (1961-2011)

Ter gelegenheid hiervan een historische anekdote:

Peter Benenson

Amnesty's begin is legendarisch. Oprichter Peter Benenson beschreef het zo: "Op 19 november 1960 las ik tijdens mijn rit in de ondergrondse een berichtje over twee Portugese studenten die waren veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf. Ze hadden in een restaurant kritiek geuit op het bewind van de toenmalige dictator Salazár en vervolgens een toast op de vrijheid uitgebracht. Iemand had dit gehoord en doorgegeven, waarna de studenten werden gearresteerd". Binnen enkele weken bedacht Benenson vervolgens een internationale schrijfactie.

Historicus Buchanan heeft bovenstaand bericht in geen enkele krant uit die periode kunnen vinden. Toen Benenson hiermee jaren later werd geconfronteerd reageerde hij: "het is écht mijn herinnering. Maar was het niet zo, dan is er toch iets heel moois uit voortgekomen".

Een andere legende:

Toen Benenson het embleem introduceerde van een brandende kaars omgeven door prikkeldraad, zei hij te hebben gedacht aan een oud chinees spreekwoord: "Het is beter een kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken".

Maar dit gezegde is niet in Chinese woordenboeken te vinden, het is ook geen citaat van Confucius.

Wel is er een andere bron: "We zijn hier niet om de duisternis te vervloeken, maar om de kaars te ontsteken die ons door die duisternis kan leiden". Dit zei John F. Kennedy bij de aanvaarding van de democratische nominatie op 15 juli 1960.

In deze 50 jaar is Amnesty uitgegroeid tot een sterke organisatie voor de mensenrechten en wij, het Augustijns Centrum de Boskapel, maken daar ook deel van uit. Ik hoop van harte dat na de volgende 50 jaar, in 2061, zowel het Augustijns Centrum de Boskapel als onze Amnestygroep nog steeds volop in beweging zijn! Ergens in de komende tijd zal ik het stokje / de kaars doorgeven want in 2061 ben ik niet meer in beweging.....

Op 20 maart aanstaande, na de viering, houden we onze tweede actie van dit jaar: deze keer een brievenactie naar regeringen. En zoals altijd, bereiden **wij** dit

voor en natúúrlijk koopt en verstuurt **u** deze brieven.

Ik ben er zeker van dat, in dit jubileumjaar, alle 90 brieven weer de deur / kapel uit gaan! En dus bedank ik u nu al.

Namens de Amnestygroep: Lien Vastbinder

een Boskapeller vraagt ???

De redactie van 'Op de Hoogte' wil onder deze kop Boskapellers de gelegenheid bieden vragen te stellen over allerlei zaken de Boskapel betreffend. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden vragen te weigeren, in te korten, of anderszins redactioneel te bewerken. Onderstaand 2 inzendingen n.a.v. het artikel 'van de redactie' in de editie van februari 2011.

Agapè (1)

Graag wil ik reageren op het stukje 'Van de redactie' aangaande het "lopend buffet" tijdens de agapèviering.

De voorgangers zijn voor mij gastheren/gastvrouwen die tijdens een viering ons welkom heten, ons uitnodigen om na te denken hoe de voorbije week geweest is en om vervolgens te luisteren naar het Evangelie en de overweging.

Als laatste geven zij ons de zegen mee als moed voor de komende week. Bij dat alles voel ik mij opgenomen in de gemeenschap.

Maar bij de maaltijd is het selfsupporting. Dan worden we alleen gelaten. "*Ieder voor zich en God voor ons allen.*" Dit geeft mij zo'n tegenstrijdig gevoel, dat ik de laatste keer dacht: "ik kan beter blijven zitten en niet deelnemen aan de maaltijd".

Wanneer ik zelf bij een Amnesty/agapèviering een van de gastvrouwen ben, heb ik het gevoel dat er een afstand is tussen voorganger en de gemeenschap tijdens de maaltijd.

Waarom moet er zo'n duidelijk verschil in vieren zijn, terwijl er in wezen geen verschil is tussen onze verbondenheid met elkaar in een eucharistie- en agapèviering?

Het is een maaltijd, waartoe we elkaar en met respect voor elkaar uitnodigen en waar ieder kan komen met zijn/haar vreugde, zorg of verdriet van alle dag.

Ik ben er dan ook voor de schalen met honing en brood uit te delen en zo zichtbaar te maken dat we in en met Jezus een gastvrije gemeenschap zijn van liefde en vriendschap.

Netty Kamerbeek

Agapè (2)

Naar aanleiding van het artikel 'Van de redactie' in 'Op de Hoogte' van afgelopen februari waarin Mechy Dolmans-van Oosterhout spreekt over "het lopend buffet" in de agapèviering wil ik het volgende opmerken.

Ik weet dat het ter discussie te stellen van de agapèviering niet in dank wordt afgenomen, maar in het dorp Elst, waar ik woon en dat onder het bisdom Utrecht ressorteert, kennen wij in de parochie 3 soorten vieringen:

1. eucharistieviering (de mis)
2. woord- en communieviering (viering geleid door een leek [lekenpastor] met uitdeling van de communie)
3. woord- en gebedsviering (viering geleid door een leek [lekenpastor] **zonder** uitdeling van de communie).

Het werkt als volgt:

Wanneer er in een weekend een eucharistieviering is, dan zijn de overige vieringen in dat weekend woord- en gebedsvieringen (3).

Wanneer er in een weekend **geen** eucharistieviering is, dan zijn er woord- en communievieringen (2) in dat weekend.

Dit alles op voorschrift van de (aarts)bisschop!!

Waarom is dat in de Boskapel niet mogelijk?

Als in de Boskapel deze lijn gevolgd zou worden dan zou er in plaats van de agapèviering een woord- en communieviering gehouden worden, dus met uitdeling van communie.

Ik ben benieuwd naar de mening van andere Boskapellers.

Frans van den Boogaard

"Om zout en licht te zijn"

Op 6 februari jongstleden werd tijdens een druk bezochte en feestelijke eucharistieviering Dewi, dochter van Sandra en Patric Oude Alink gedoopt. Dewi, we hopen dat je een leuke en fijne kindertijd hebt in onze Boskapelgemeenschap!

Tevens vierden we met Wil en Leonie Vrolijks hun **50-jarig huwelijksfeest**. Wij wensen het Gouden Bruidspaar nog vele goede jaren met elkaar en in ons midden!

Tijdens de viering van 13 februari 2011 hebben 10 kinderen zich voorgesteld als eerste communicant. Zoals onderstaande foto laat zien, had ieder kind een goed gelijkend zelfportret gemaakt, waarmee zij zich voorstelden. Op 8 mei a.s. doen de kinderen in de Boskapel hun eerste communie.

Wanneer u zondags onze vieringen bezoekt, ligt er een liturgieblad of boekje voor u klaar (wordt u zelfs aangereikt door onze gastvrouwen/-heren). Voor onze doordeweekse activiteiten stellen we flyers op. We informeren u maandelijks over van alles via "Op de Hoogte".

Deze "secretariaatswerkzaamheden" worden gedaan door enkele enthousiaste Boskapellers. Wekelijks zetten zij zich belangeloos in voor onze geloofsgemeenschap. Wij zijn als bestuur deze medewerkers heel erg dankbaar.

Maar..... er zijn nog zoveel meer secretariaatswerkzaamheden waarvoor we nog geen of onvoldoende medewerkers hebben gevonden. Ik noem u er een paar: verzorgen van de correspondentie van het bestuur en de commissie Vorming, voortgangsbewaking binnengekomen post, uitwerken (tekstverwerking) rapporten, nieuwsbrieven, brochures, flyers, en andere aangeleverde teksten in onze huisstijl, verwerken van enquêtegegevens (o.a. over de lezingen), redigeren van teksten op grammatica, opmaak en vormgeving, telefoon beantwoorden, verzorgen van digitale mailings en persberichten, enz. enz..

Nog een voorbeeld: afgelopen maand hebt u een brief ontvangen over de actie Kapelbalans. Om die brieven te kunnen versturen hebben we een adressenbestand nodig. Wie helpt ons dit adressenbestand up-to-date te houden?

Kortom, wij hebben dringend behoefte aan:

Administratief / secretariële medewerkers

Wij vragen:

- een paar uurtjes per week van je vrije tijd;
- nauwkeurigheid (precies en zorgvuldig werken, het eigen werk controleren);
- zelfstandig kunnen werken;
- goede beheersing van de Nederlandse taal;
- vaardigheid in het omgaan met een computer;
- vaardigheid in het gebruik van e-mail en internet.

Wij bieden:

- een zinvolle tijdsbesteding;
- een secretariaat in volle ontwikkeling waar goede ideeën meer dan welkom zijn;
- veel voldoening.

Voelt u zich aangesproken, of kent u iemand die mogelijk geïnteresseerd is? Bel onze secretaris Jan Revenberg (tel. 024-6777612) of mail hem (j.revenberg@hotmail.com).

Het secretariaat kan onze multifunctionele ruimte in de Boskapel gebruiken als werkruimte, maar heel veel werkzaamheden kunnen ook thuis uitgevoerd worden. Die flexibiliteit maakt het voor u misschien aantrekkelijker om secretariaatstaken uit te voeren.

In memoriam Johan van Bohemen

Op 16 februari jl. is Johan (Jan) van Bohemen overleden.

Johan van Bohemen was van 1966 tot 1973 pastoor van de parochie Thomas à Villanova aan de Graafseweg in Nijmegen, daarvoor was hij in deze parochie nog kapelaan van 1953 tot 1960. In 1973 vertrok hij naar Amsterdam, waar hij op de pastorie bleef wonen tot aan zijn verhuizing op 15 februari 2011.

Hij ging mee met de zuster-verzorgster naar haar klooster in Dongen. Daags na de verhuizing, op 16 februari 2011, overleed hij daar! De uitvaart vond plaats op 21 februari in de Augustinus kerk in Amsterdam-Noord. Hij ligt begraven op de Noorderbegraafplaats aldaar.

Op zijn bidprentje staat te lezen:

'Trouw, zorgzaam, breed geïnteresseerd, bescheiden, een mens met een klaterende lach, die intens kon genieten van groot en klein, arm en rijk, oud en jong.'

Johan van Bohemen is 83 jaar geworden.

Joost Koopmans

Bezinning, ontmoeting en verdieping

Voorjaar 2011

Lezingen:

dinsdag 5 april 2011

Doortocht door de dood?

prof. dr. W.J.C. Weren,
hoogleraar Bijbelwetenschappen
Universiteit Tilburg

dinsdag 3 mei 2011

Johannes: ook nu nog ons een pastor

prof. dr. J.G. Watt,
hoogleraar Exegese Nieuwe
Testament en Bronteksten van
het christendom, Radboud
Universiteit Nijmegen.

Spiritueel café:

dinsdag 22 maart 2011

Sacrale dans

Froukje Anjema, docente
Meditation des Tanzes –
Sacred Dance

Spiritueel café (vervolg):

dinsdag 17 mei 2011

Verlangen

Antoinette van Gulp,
geestelijk begeleidster.

dinsdag 14 juni 2011

Op adem komen

Annemarie Revenberg

Gespreksgroepen:

datum in overleg vast te stellen

Oecumenische gespreksgroep

Rinus Bal.

datum in overleg vast te stellen

Leesgroep algemeen

Gerard Willems.

eenmaal per maand in overleg

Oecumenische bijbelleesgroep

Henk Gols,
Peter van der Vange en
Rinus Bal.

één (donderdagmiddag) in de maand

Belijdenissen van Augustinus

Karel Peijnenborg theoloog en
lid Familia Augustiniana Ned.

In de Boskapel is een brochure beschikbaar met uitgebreide informatie en
aanvangstijden.

Kapelbalans actie

De kapelbalans actie is voor de Boskapel
de belangrijkste bron van inkomsten.

Doe daarom mee!!

U kunt uw bijdrage overmaken op:

Postbank: 22 06 916 of

Rabobank: 15 78 32 856

t.n.v. Stichting Augustijns Centrum de Boskapel